

Vårt Land 14/6-94

Hans (76) har over 1300

premier

– OG VINNER STADIG FLERE

– Vi gamlekara stortrives som konkurrenter. Men rekrutteringen bekymrer oss, sier Hans Nordengen, snart 77 år og aktiv idrettsmann året rundt. Hittil har hurdølingen sanket over 1300 premier, og flere blir det.

DEN pensjonerte tømmerhoggeren har sin daglige treningsøkt. Fosses fram på stille skogsveier og holder formen vedlike. Karrieren i skisporet og hoppbakken startet da Hans var fem år. Etter hvert ble det mer spesialisering. Tre ganger har hurdølingen stilt opp i Holmenkollen, siste gang med utsikter til en god plassering på 18 km.

– Jeg tapte noen sekunder på slutten og klarte såvidt å unngå premie, humrer Hans, som går seirende ut av de fleste dueller. Et år deltok han i ni karuseller med tilsammen 68 konkurranser og vant 64. I klassen for veteraner har han vunnet 13 norgesmesterskap, åtte sølv og to bronse. – Det er om sommeren, presiser Hans. – I tillegg er det blitt mange medaljer i ski-VM for veteraner. Under VM på Gaiolo i fjor var vi 18 konkurrenter. Der vant jeg fire gullmedaljer.

I hønsehuset

Fjøsbygningen på småbruket i Nordengen er ny malt og velstelt. Der bor Hans, i den delen som tidligere var hønsehus. Nyinnredet stue og soverom med veggene fulle av pokaler og medaljer. Til og med svalgangen i den over 100 år gamle bygningen er forsynt med lys panel.

– Kona døde i 1980, og sønnen har fått familie og trenger huset. Jeg er inne og spiser, men trekker meg tilbake når jeg ønsker fred og ro. Det er rart med det, alderen krever sitt, mener Hans, som nøyter seg med en panelovn i soverommet. Resten av leiligheten er ikke oppvarmet. I ledige stunder sørger 76-åringen for å trimme fingrene. To trekkspill står parat.

– Har tenkt å være med i konkurranser så lenge jeg har moro av det. Får prøve å fylle den siste veggen også. Men jeg gruer meg for all bilkjøringen, spesielt vinters tid i mørke og snøvær, den er jeg grundig lei. Da er det enkleste når stevnene holdes i distriktet hvor jeg bor.

– Hva har du tenkt å gjøre med samlingen?

– Det vet jeg ikke riktig. Det er ikke bare å arve en slik samling, det går med mye sølvpuss. Kanskje jeg overla-

ter den til historielaget. Knappt noen i Akershus har noe tilsvarende, over 1300 pokaler og medaljer. Jeg tror det nesten ikke selv. Med alle medaljene på meg, ville jeg ikke makte å stå oppreist. Lurer noen ganger på hvordan jeg har rukket over alt, uten å skofte en time på grunn av trening og konkurranser. Holdt på i skauen seks dager i uken.

Slet i skogen

– En av premiene fikk jeg til odel og eie i 1982, etter 40 års innsats. Et hjemmesidd krus, tungt som bly, forteller Hans Nordengen og viser fram kle-nodiet. På sofaen ligger en diger bunke avisutklipp med bilder og resultatlister.

Det lengste hoppet presterte han i 1938, 71 meter til 18,5 i stil.

Hans innstilte skihoppingen da han var 40 år, fikk ikke tid til å trene.

– Tømmerhogst la et godt grunnlag for langrenn, men ikke for hopp, kommenterer Hans, som ikke ble bortskjemt med variert treningsopplegg.

– Det var tømmerhogging og atter tømmerhogging, skiene sto i ro fra søndag til søndag. Men vi hadde lang vei til hogstfeltene, halvannen time å trask morgen og kveld, ofte i dyp snø. Jeg har drevet med tømmerstokken all min dag, mesteparten av tiden med bogesag, svans og barkespade. Det ga mosjon for hele kroppen.

Hurdølen lar blikket gli over bilder av gamle idrettskamerater.

– Idretten har gitt meg bare gleder. Jeg blir kjent med mange mennesker med samme interesse. Vi har mye å prate om, opplever et fint kameratskap og kan kan tillate oss litt moro. Under et renn fra Raufoss til Gjøvik var vi to karer som lå jevnt i sporet. Avtalen ble at vi skulle gå likt i mål, men etter hvert sakk kameraten akterut. Like før mål stoppet jeg på en kul og ventet i syv minutter. Da dukket det opp en annen løper i samme klasse, og jeg måtte bare gå i mål for å vinne. Han jeg skulle holde følge med sprakk fullstendig.

Jeg har brutt bare en gang, været var helt ufyselig, måtte stanse og tørke brillglassene for hver femti meter. Det var farlig å gå, vi så ikke dumpene.

Ustyret er i orden, Hans kjøper fjorårski, de er mye billigere. For tiden har han tre par, men bruker bare to. I tillegg til å ta vare på de gamle plankeskiene.

– Det er blitt mange nye remedier, spesielt innen smøring, likevel ender jeg opp med tråe ski. Smurte mye mer riktig før, sukker idrettsmannen i Hurdal.

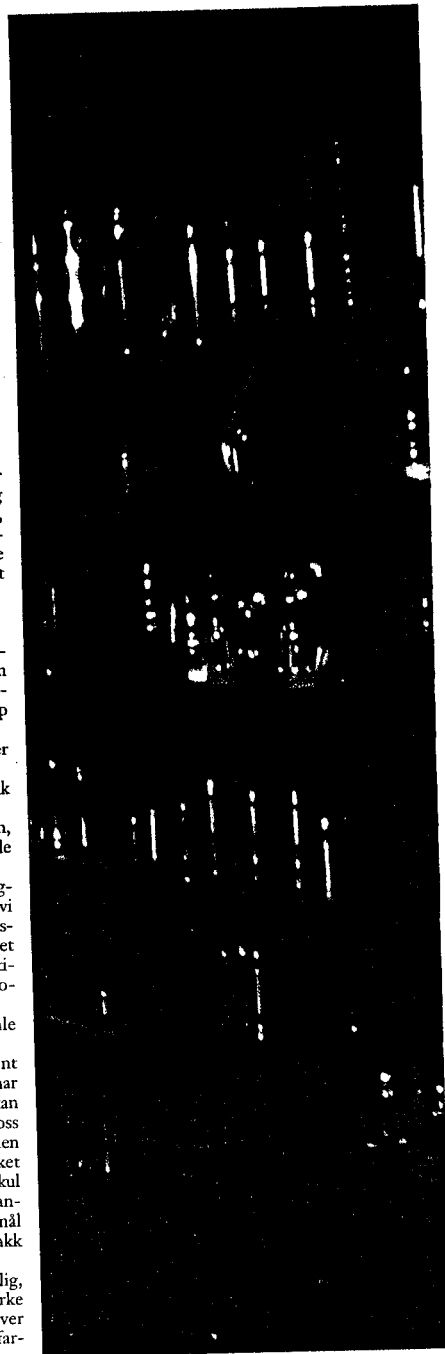
Dårlig rekruttering

– Det er dårlig rekruttering i klassen fra 75 til 80 år, mange faller fra på grunn av diverse plager. I mer lokale løp kan vi være fire-fem på min alder. For noen år siden hadde også jeg isjias i to uker, det var fæle greier. Ellers er hel-sa over all forventning.

– En spesiell oppskrift?

Hans Nordengen fosser fram på grus-veiene øverst i Hurdal. En daglig treningstur hører med for 76-åringen.

I det gamle hønsehuset har Hans laget sitt eget

– Jeg lever på gammeldags kost. Kjøper ikke ferdigmat, holder meg unna kunstige tilsetningsstoffer. Baker helst brød og kaker selv. Pultost og sirup er favoritt-pålegget. I alle år som tømmerhogger startet jeg dagen med havregrotvelling. Til middag var det feitt mat. En vinter lå vi et par karer i en hytte inne på skauen. Da gikk det i flekk og poteter. Kunne stappe i oss 16-17 poteter hver til middag.

Vi jobbet hardt hele dagen, forbrenningen var på topp, svetten rant. I dag er det mye stillesittende arbeid, folk svetter ikke lenger. Det er viktig for kroppen, sier pensjonisten, som trener hver dag, men ikke i store mengder.

– Løper alt jeg orker i en halv time. Skituren om vinteren er noe lengre. Investerte like godt i en snøscooter til å kjøre opp løyper. Har alliert meg med folk som gjør jobben – og flyr etter så godt jeg kan. Men i vinter var det ikke enkelt å holde løypene oppe. Når snoen hadde veltet ned hele natten måtte jeg legge skituren til hovedveien. Eller avlyse hele turen. Under OL gjorde det ikke så mye, da satt jeg klistret foran fjernsynsapparatet mesteparten av dagen. Typiske vinteridretter som ski og skøyter opp-tar meg, likedan friidrett. Alt det andre teller mindre. Jeg har aldri vært plaget av fotballfeber. I sommerhalvåret foretrekker jeg løp på bane og vei.

Vårt Land 18/6 - 94

kryplinn, bestående av stue og soverom. Veggene er fulle av pokaler og medaljer. Dette hjemmesmidde kruset fikk han til odel og ele i 1982 – etter 40 års Innsats.

FOTOS: KJE

– Hva steller du med til daglig?

– Hopper vinterved til folk, har tre-fire husstander som jeg forsyner. Og det er alltid fullt med nykløvd bjørkeved her på gården. Jeg må ha arbeid, orker ikke å sitte ved kjøkkenglasset og stirre ut. Skogslivet er sunt på alle måter.

Fattigslige forhold

Hans har tilbragt mesteparten av livet på småbruket øverst i Hurdal. Eksistensgrunnlaget er blitt hentet ut av en eiendom på knapt 170 dekar, mesteparten skog.

– Det var fattigslig i Nordengen i min oppvekst. Vi ungene måtte gå til bestemor 17. mai for å få smør på skivene. Bygda hadde to butikker, når gjelda hopped seg opp på den ene ble vi ungene sendt til den andre, hele tiden for å handle på krita. Ofte måtte vi løpe med lapp om utsettelse enda en uke. Far var arbeidsledig i lange perioder og eide ikke penger. Da var det lettere å sende oss barna, kjøpmannen syntes mer synd på oss.

Vi er fire søsken, tre jenter og meg, som alle bor i samme grenda. Alle søstrene mine er enker og jeg enkemann. Det må vi si er litt spesielt, bemerkter Hans, som nå har begynt å plante gran og bjørk i de bratteste hengene der han tidligere svingte låen. Det

er umulig å komme til med traktor.

– Før hadde vi tre kuer, kalver, sauer og gris. Men ikke hest, all trekraft sto vi for selv. På låven er det mange redskaper fra den tiden. Fortsatt drar jeg fram all veden fra skogen med muskelkraft. På kjelke og stotting.

Til Finland

I 1942 dro Hans Nordengen til Finland som frontkjemper mot russerne.

– Hovedfienden min var Stalin og kommunismen. Riktignok het det seg at vi meldte oss for å hjelpe tyskerne, men det var finnene som opptok meg. Det hadde også sitt utgangspunkt i idretten. Jeg beundret finnene, spesielt etter medaljehøsten under sommer-OL i 1936. Fortsatt regner jeg Finland som mitt andre fedreland, sier Hans.

– Jeg hadde ikke militærtutdannelse i Norge, ble vraket på grunn av for dårlig syn. Da oppropet kom om frivillige til Finland var vi flere hurdolinger som meldte oss. Det ble to år med mye sult og frysing.

Hjemturen i 1944 gikk via Danmark, og der ble jeg liggende syk, fikk nyreproblemer og puls i 145. Danskene ga oss så mye god mat at vi omtrent spiste oss ihjel.

Straks freden kom i 1945 ble alle frontkjemperne arrestert. Hans Nordengen ventet i over et halvt år på dommen som lød på tre og et halvt års fengsel.

– Jeg trodde ikke mine egne ører da vi ble omtalt som landsforødere. Likevel var jeg ikke bitter da jeg slapp ut. Men jeg ble nektet å drive idrett fram til 1951. Det var igrunnen den tyngste dommen, åtte-ni år av min beste alder uten aktiv idrett.

Det gjør godt hver gang jeg blir respektert for mitt standpunkt. Her i Hurdal har jeg ikke hørt et vondt ord fra noe menneske etter krigen. Det skal folket vite at jeg setter pris på, sier Hans Nordengen.

Av Kjell Hagen
Vårt Land, Hurdal

” Det er ikke bare å arve en slik samling, det går med mye sølpuss. Kanskje jeg overlater den til historielaget... ”

Etter hvert løp sørger pensjonisten for godt ut.